
STUDIA

NAD

**AUTORYTARYZMEM
I TOTALITARYZMEM**

Tom 43, nr 3

STUDIA

NAD

AUTORYTARYZMEM I TOTALITARYZMEM

Tom 43, nr 3

DAWNIEJ STUDIA NAD FASZYZMEM I ZBRODNIAМИ HITLEROWSKIMI

pod redakcją
Miroslawa Sadowskiego
i Tomasza Schefflera

WROCŁAW 2021
WYDAWNICTWO UNIwersYTETU WROCŁAWSKIEGO

Rada Redakcyjna

Francesco Berti (Włochy), Shinsuke Hosoda (Japonia), Michal Kubát (Czechy),
Marek Maciejewski (przewodniczący, Polska), Henryk Malewski (Litwa),
Christoph-Eric Mecke (Niemcy), Henryk Olszewski (Polska), Daniel Pipes (Izrael),
Ryszard Skarżyński (Polska), Alessandro Vitale (Włochy)

Komitet Redakcyjny

Redaktor naczelny: Tomasz Scheffler (UWr)

Redaktorzy tematyczni: Radosław Antonów (UWr), Adam Bosiacki (UW), Łukasz Machaj (UWr),
Maciej Marszał (UWr), Mirosław Sadowski (UWr), Joanna Sondel-Cedarmas (UJ)

Sekretarze Redakcji

Andrzej Demiańczuk, Paolo Janiszewski,
Jakub Juszcak

Redaktor tomu

Tomasz Scheffler

Redaktorzy numeru

Mirosław Sadowski,
Tomasz Scheffler

Stali recenzenci

Marta Baranowska, Konstantin Bieliakov, Magdalena Budyn-Kulik, Maciej Chmieliński,
Krystyna Chojnicka, Anna Citkowska-Kimla, Przemysław Dąbrowski, Lech Dubel,
Marto Ferronato, Olgierd Górecki, Leonard Górnicki, Żaneta Gwardzińska,
Alicja Jagielska-Burduk, Włodzimierz Kaczorowski, Krzysztof Kawalec, Marcin Kazimierczuk,
Piotr Kimla, Marek Wojciech Kornat, Ewa Kozerska, Beata Kozicka, Jarosław Kostrubiec,
Miłosz Kościelniak-Marszał, Tomasz Kruszewski, Bartłomiej Krzan, Marek Kulik,
Grzegorz Ławnikowicz, Małgorzata Łuszczyńska, Artur Łuszczyński, Mateusz Machaj,
Henryk Malewski, Przemysław Malinowski, Barbara Mielnik, Katarzyna Miksza,
Anna Muszyńska, Arent van Nieukerken, Patrycjusz Pająk, Jacek Przygodzki, Joanna Ryszka,
Arkady Rzegocki, Jacek Srokosz, Rafał Stankiewicz, Witold Stankowski, Piotr Stec,
Ryszard A. Stefański, Rafał Szubert, Andrzej Szymański, Anna Tylusińska-Kowalska,
Dominika Uczkiewicz, Michał Urbańczyk, Adam Wielomski, Karina Wojtowicz,
Andrzej Wrzyszczyk, Maria Zmierzczak, Olha Zolotar

© Copyright by Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o.o.
Wrocław 2021

ISSN 0239-6661 (AUWr)

ISSN 2300-7249 (SnAiT)

Wersją pierwotną Czasopisma jest wersja drukowana

Publikacja przygotowana w Wydawnictwie Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o.o.
50-137 Wrocław, pl. Uniwersytecki 15
tel. 71 3752885, e-mail: marketing@uwur.com.pl

Spis treści

Artykuły problemowe

Jacek Borowicz, Dekonstrukcja wolnego zawodu w systemie totalitarnym na przykładzie regulacji prawnej wykonywania zawodu rzecznika patentowego w Polsce w okresie stalinowskim	7
Krzysztof Gołębiowski, Wykładnia pojęcia „dobrej wiary” w orzecznictwie w kontekście dokonywanych w okresie PRL naruszeń prawa własności	21
Agnieszka Guzewicz, Instytucja kary umownej w latach 1965–1989 — wybrane zagadnienia	37
Julian Jezioro, Prawo cywilne PRL — wybrane zagadnienia prawa autorskiego	47
Karol Kiczka, Sądowoadministracyjna kontrola przyjęć na studia w PRL	57
Krzysztof Kułak, Skazane na zapomnienie — prawo handlowe w PRL	73
Artur Ławniczak, Widziana z III RP prawnopolityczna tożsamość Polski Ludowej	89
Piotr Machnikowski, Badania nad totalitaryzmem — prawda historyczna i wolność indywidualna — prawo prywatne w służbie publicznej. Uwagi na tle „cywilnoprawnych” przepisów ustawy o IPN	103
Artur Ogurek, Pozycja prawna pracowników kolejowych w okresie militaryzacji PKP w drugiej połowie lat czterdziestych XX wieku	115
Karolina Stopka, Świadczenia dla działaczy opozycji antykomunistycznej i osób represjonowanych z powodów politycznych	129
Marta Woźniak, Konstrukcja prawna planowania przestrzennego w Polsce w latach 1945–1989	141
Wojciech Zalewski, Społeczna szkodliwość — dziedzictwo komunizmu w polskim prawie karnym?	155
Jolanta Behr, Rola prawa działalności kulturalnej w indoktrynowaniu społeczeństwa w okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — część II	181

* * *

Kamila Zarychta-Romanowska, Maciej Szostak, Women and their rights: From totalitarianism to feminist empowerment in the context of 20th anniversary of UN1325 on women, peace, and security between victims, leaders and perpetrators	193
Małgorzata Szwejkowska, Przedterminowe zwolnienie z kary pozbawienia wolności skazanych za ludobójstwo, zbrodnie przeciwko ludzkości i wojenne na mocy orzeczeń międzynarodowych trybunałów karnych <i>ad hoc</i> oraz ich sukcesora w postaci Mechanizmu Rezydualnego ONZ	209
Justyna Bazylińska-Nagler, Partycypacja społeczna jako filar demokracji środowiskowej w Chińskiej Republice Ludowej	227
Jacek Srokosz, Autorytarna merytokracja — zarys modelu i jego legitymizacja na przykładzie Chin	245

Maciej Gajos, Wprowadzenie dyktatury wojskowej w wyniku zamachu stanu a kwestia międzynarodowego uznania rządu na przykładzie przewrotu wojskowego w Mjanmie z 1 lutego 2021 roku	259
Małgorzata Niklewicz-Pijaczyńska, Dyfuzja wiedzy technicznej w państwach autorytarnych — casus Białorusi	277
Wioletta Nowak, Food crisis in fast growing Turkmenistan	287

* * *

Łukasz Goździaszek, Ewolucja cywilnych postępowań nakazowych i upominawczych w kierunku respektowania wymogów demokratycznego państwa prawnego	301
Bogusław Sołtys, Autorytaryzm w zarządzaniu spółkami kapitałowymi	309
Norbert Czechowski, Przedsiębiorcy odpowiedzialni społecznie wobec reżimów totalitarnych i autorytarnych	319
Ewa Galewska, Problem z aktywnym poszukiwaniem w internecie treści o charakterze terrorystycznym. Uwagi na tle unijnego rozporządzenia	327
Aleksandra Moroska-Bonkiewicz, Kształtowanie instrumentów ochrony demokracji w Polsce na przykładzie zakazu zgromadzeń. Perspektywa ideowa	341

* * *

Aleksandra Szymańska, Tyrania cicha i zawołowana według traktatu <i>De tyranno</i> Bartolusa de Saxoferrato	369
Dobrosława Antonów, Podatek od zysków wojennych w polskim systemie danin jako źródło finansowania kosztów wojny polsko-bolszewickiej	395
Michał Stępień, Litwa Środkowa jako państwo marionetkowe z perspektywy prawa międzynarodowego	407
Bartosz Chrząszcz, Großraum: teoretyczne uzasadnienie hitlerowskich podbojów czy nowy porządek prawnomiędzynarodowy?	421
Agnieszka Zajączkowska-Drożdż, Działalność konspiracyjna Żydów w Krakowie jako reakcja na niemiecką politykę Zagłady	439
Tomasz Kruszewski, Prawo osobowe na ziemiach polskich wcielonych do Rzeszy Niemieckiej podczas drugiej wojny światowej	465
Andrzej Demiańczuk, Ruch Nowego Życia w Chinach, 1934–1948	515

* * *

Stanisław Salmonowicz, O prawie III Rzeszy Niemieckiej w Polsce (1939–1945)	527
Andrzej Wrzyszczy, Sądownictwo polskie w Generalnym Gubernatorstwie. Refleksje o najnowszej książce Andrzeja Szulczyńskiego	551

Contents

Articles

Jacek Borowicz, Deconstruction of a free profession in a totalitarian system on the example of legal regulation of the profession of a patent attorney in Poland in the Stalinist period	7
Krzysztof Gołębiowski, Interpretation of the “good faith” concept in 21st-century jurisprudence in the context of property rights violations carried out in the Polish People’s Republic	21
Agnieszka Guzewicz, Contractual penalty institution in the years 1965–1989: selected issues	37
Julian Jezioro, Civil law of the Polish People’s Republic: Selected issues of copyright	47
Karol Kiczka, Judicial-administrative review of college admission decisions in the Polish People’s Republic	57
Krzysztof Kułak, Condemned to oblivion: Commercial law in the Polish People’s Republic	73
Artur Ławniczak, View from the Third Polish Republic on juridical-political identity of Polish People’s Republic	89
Piotr Machnikowski, Research on totalitarianism — the historical truth and individual freedom — private law in public service: Some remarks on the “civil law” provisions of the IPN Act	103
Artur Ogurek, Legal status of railway workers in the period of the militarization of railways in Poland in the second half of the 40’s of the XX century	115
Karolina Stopka, Benefits for anti-communist oppositionists and people repressed for political reasons	129
Marta Woźniak, The legal construction of spatial planning in Poland between 1945 and 1989	141
Wojciech Zalewski, Social harmfulness: The heritage of communism in Polish criminal law?	155
Jolanta Behr, The role of the law on cultural activity in the social indoctrination during the Polish People’s Republic period. Part II	181

* * *

Kamila Zarychta-Romanowska, Maciej Szostak, Women and their rights: From totalitarianism to feminist empowerment in the context of 20th anniversary of UN1325 on women, peace, and security between victims, leaders and perpetrators	193
Małgorzata Szwejkowska, Early release from imprisonment of persons convicted of genocide and war crimes by ad hoc international tribunals in criminal law and their successor — the Residual Mechanism of UN	209
Justyna Bazylińska-Nagler, Public participation as one of the environmental democracy pillars in the People’s Republic of China	227

Jacek Srokosz, Authoritarian meritocracy: An outline of the model and its legitimisation on the example of China	245
Maciej Gajos, The establishment of military dictatorship through a coup d'état and the question of international recognition of a government in the context of the 1 February 2021 coup in Myanmar	259
Małgorzata Niklewicz-Pijaczyńska, Diffusion of technical knowledge in the authoritarian states: The case of Belarus	277
Wioletta Nowak, Food crisis in fast growing Turkmenistan	287

* * *

Łukasz Goździaszek, Evolution of civil order proceedings towards respecting the principle of a democratic state ruled by law	301
Bogusław Sołtys, Authoritarianism in management of capital companies	309
Norbert Czechowski, Socially responsible entrepreneurs towards totalitarian and authoritarian regimes	319
Ewa Galewska, Problem with active detection of terroristic content online: Remarks in the light of EU regulation	327
Aleksandra Moroska-Bonkiewicz, Shaping instruments of democracy protection in Poland on the example of the assembly ban: Ideational perspective	341

* * *

Aleksandra Szymańska, Tacit and veiled tyranny according to the treatise <i>De tyranno</i> by Bartolus de Saxoferrato	369
Dobrosława Antonów, Tax on war profits in the Polish levy scheme as a source of financing the costs of the Polish-Soviet War	395
Michał Stępień, Central Lithuania as a puppet state from international law perspective	407
Bartosz Chrząszcz, Großraum: Theoretical justification of the Nazi conquests or a new international legal order?	421
Agnieszka Zajączkowska-Drożdż, Underground resistance of Jews in Krakow in reaction to German extermination policy	439
Tomasz Kruszewski, Personal law on Polish territory incorporated to the German Reich during the Second World War	465
Andrzej Demiańczuk, New Life Movement in China, 1934–1948	515

* * *

Stanisław Salmonowicz, The law of the Third Reich in Poland (1939–1945)	527
Andrzej Wrzyszczyński, Polish judiciary in the General Government: Reflections on the latest book by Andrzej Szulczyński	551

Informacja dla Autorów

1. Teksty w wersji elektronicznej na nośnikach cyfrowych prosimy nadsyłać pod adresem: Tomasz Scheffler, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii UW, ul. Uniwersytecka 22/26, 50-145 Wrocław, lub pocztą elektroniczną pod adresem: tomasz.scheffler@uw.edu.pl.

2. Teksty do kolejnych wydań należy przysłać najpóźniej do:

- a) 25 października do numeru 1;
- b) 25 lutego do numeru 2;
- c) 25 maja do numeru 3;
- d) 25 sierpnia do numeru 4.

3. O przyjęciu tekstu do wydania w czasopiśmie Autorzy zostaną poinformowani w możliwie najbliższym czasie za pośrednictwem poczty elektronicznej pod wskazanym przez nich adresem.

4. Wszystkie artykuły publikowane w czasopiśmie „Studia nad Autorytaryzmem i Totalitaryzmem” są recenzowane.

5. W przypadku, gdy recenzja jest negatywna lub istotnie krytyczna, zostaje ona przesłana Autorowi, który może się do niej ustosunkować, w szczególności poprzez wprowadzenie odpowiednich poprawek. W przypadku dwóch recenzji negatywnych Redakcja odmawia przyjęcia tekstu do druku.

6. Teksty należy nadsyłać w formacie dokumentów programu Word lub tekstu sformatowanego RTF. Maksymalna objętość tekstu:

- a) artykuł — 60 000 znaków ze spacjami;
- b) recenzja — 25 000 znaków ze spacjami.

7. Szczegółowe informacje dotyczące formatowania tekstów oraz sporządzania przypisów znajdują się na stronie www.wuwr.com.pl w zakładce „Dla Autorów”.

8. Teksty odbiegające od podanych standardów będą odsyłane do Autorów z prośbą o dostosowanie ich do wymogów pisma.

9. Do tekstu należy dołączyć streszczenie (do 500 znaków ze spacjami) i słowa kluczowe w języku angielskim (maksymalnie 7), krótką notkę o Autorze z danymi teleadresowymi, jeżeli składa tekst w redakcji po raz pierwszy, adres e-mail, który będzie publikowany drukiem, oraz bibliografię sporządzoną w stylu Chicago.

10. Wydawnictwo zastrzega sobie prawo do dokonywania poprawek redakcyjnych tekstów.

11. Przesłanie przez Autora tekstu do Redakcji Czasopisma jest równoznaczne z jego oświadczeniem, że przysługują mu autorskie prawa majątkowe do tego tekstu, że tekst jest wolny od wad prawnych oraz że nie był wcześniej publikowany w całości lub części ani nie został złożony w redakcji innego czasopisma, a także z udzieleniem nieodpłatnej zgody na wydanie tekstu w czasopiśmie „Studia nad Autorytaryzmem i Totalitaryzmem” oraz jego nieograniczone co do czasu i terytorium rozpowszechnianie, w tym wprowadzenie do obrotu egzemplarzy czasopisma oraz odpłatne i nieodpłatne udostępnianie jego egzemplarzy w internecie.

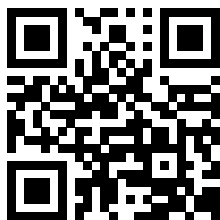
12. Autorzy są zobowiązani do wykonania korekty autorskiej w ciągu 7 dni od daty jej otrzymania. Niewykonanie korekty w tym terminie oznacza zgodę autora na wydanie tekstu w postaci przesłanej do korekty.

13. Wszystkie udostępniane przez Wydawnictwo artykuły, w formacie PDF, znajdują się na stronie www.cns.wuwr.pl.

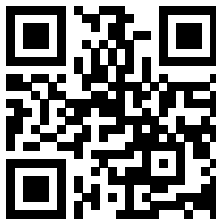
14. Autorzy nie otrzymują honorarium autorskiego za przekazane artykuły.

Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego sp. z o.o.
pl. Uniwersytecki 15
50-137 Wrocław
uniwersytecka@uwur.com.pl

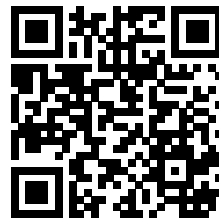
Wrocław University Press
pl. Uniwersytecki 15
50-137 Wrocław
uniwersytecka@uwur.com.pl

Księgarnia internetowa
Online bookshop
sklep.uwur.com.pl

Strona główna
Website
uwur.com.pl

Facebook
[@wydawnictwouwur](https://www.facebook.com/wydawnictwouwur)